

MISTRZOWSKI (8) *ai*

mistrzowski (7), **mistrowski** (1); mistrzowski *Mqcz* (2), *CzechRozm*, *StryjKron*, *SarnStat*, *KlonFlis*, *KlonWor*; mistrowski *FalZioł*.

o jasne.

sg m [*D* mistrzowski(e)mu.] ◇ *A* mistrzowski (1). ◇ *I* mistrzowskim (1). ◇ *L* mistrzowskim (1). ◇ *f I* mistrzowską (1). ◇ *L* mistrzowskiej (1). ◇ *n G* mistrzowski(e)go (1). ◇ *A* mistrzowski(e) (1) [*MetrKor* 1578, 117/444 *może av*]. ◇ *pl L* mistrzowskich (1).

Sł stp, *Cn* notuje, *Linde* XVI – XVIII w.

Przymiotnik od „mistrz” (8) :

a. Od znac. ‘nauczyciel’; *magistralis Cn* (2) :

α. W funkcji rzeczownika: »mistrzowskie« (1) :

W przeciwstawieniu: »uczniowskie ... mistrzowskie« (1): *CzechRozm* 59 *cf* *Zwrot*.

Zwrot: »mistrzowskiego zakroić« = zrobić coś po mistrzowsku; tu iron. popełnić gruby błąd (1):
ażby fie mogło wiele mówić/ y wiele znacznych y śrofnych błędów pokazać: wżákże [...] krotkoć/
nie iáko vczniowi ále iáko miŕtrzowi odpowiem: Boś też ty iuż nie vczniowŕkiego/ ále miŕtrzowŕkiego
zákroił. Chcąc mię tym od práwe⁸⁰ á zbáwiennego gościć odwieść. *CzechRozm* 59.

β. O Chrystusie; tu dawany przez nauczyciela apostołów – Chrystusa (1) : Nie przeŕtanie ná twoim/
áz przeda y ciebie/ Iák Iudałz wytuczony ná Miŕtrzowŕkim chlebie. *KlonWor* 28.

b. Od znac. ‘mistrz, doskonały rzemieślnik’ (1) : [Który by wdowę mistrzową albo córkę
mistrzowską pojął, ten będzie mógł mistrzem zostać *WilkPozn* III 1589 nr 85, 1589 nr 85, 1592
nr 91.]

[W funkcji rzeczownika: »mistrzowskie« = prawdopodobnie czynności związane z uzyskaniem
uprawnień mistrza rzemieślniczego: Item. vchwaliaią gđybŕ który zbraciei począł sobie robicz
rzemioŕflowi [!] dolicz vczynil ŕ Miŕtrzowŕkie przeprawil tedy do roku ŕ ŕŕeŕczu niedziel ma ŕię
ozenicz. *MetrKor* 1578 117/444.]

Wyrażenie: »mistrzowskie koło« = mistrzowie z zarządu cechu rzemieślniczego (1): Bo zá dekretem
muŕzą cechmiŕtrzowŕkiem Iedni pieniádzmi odbyć/ drudzy woŕkiem. Drudzy częŕtuia/ choć im nie
weŕoło Miŕtrzowŕkie koło. *KlonFlis* F.

c. Od znac. ‘człowiek wykształcony, noszący tytuł magistra’ (3) :

Wyrażenia: »nauki mistrowskie« = nauki wymagające doskonałej umiejętności i znanstwa (1):
Człowiek bywa navczony w gwiazdarskiey navcze/ w muzycze/ w dzalaniu [!] liczb/ w rozmierzaniu
rzeczy trudnych, w navkach miŕtrowskich [w náukách Miŕtrzowŕkich *SienHerb* 431a]/ w filozophij/
w kupiecztwie w wykladaniu ięzykow, w rzeczach chytrich. *FalZioł* V 51v.

»mistrzowskim obyczajem« (1): Personam magistri sumere, Miŕtrzowskim fie obyczáyem ŕtáwić.
Mqcz 432b.

»wsadzanie na tytuł mistrzowski« = nadawanie tytułu mistrza (1): Quando erit promotio
magistrorum, Kiedyły będą miŕtrze czinić? to yeŕt/ obrzędy ty obchodzić wŕadzánia na tytuł
miŕtrzowski. *Mqcz* 234d.

d. *Od* znacz. ‘najwyższy zwierzchnik zakonu rycerskiego’; *tu* należący do wielkiego mistrza krzyżackiego lub odeń zależny (2) : gdzieby oboiá ftroná gránic flufznémi znáki niemogła dowieźdź/ niech to będzie ná woléy Miłtrzowłkiéy [*in optione Magistri JanStat* 882] *SarnStat* 1109.

W połączeniu szeregowym (1): sftálá fię vgodá y pokoy wieczny [...] ktorego poštánowienia priwiley [...] pieczęciámi Krolewłką/ Miłtrzowłką/ y Pnow Rad Duchow- nych y Swieckich vmocniony. *StryjKron* 647.

e. [*Od* znacz. ‘władca, przełożony’; *tu* w funkcji rzeczownika: urząd zwierzchni: A wszyawszy ye [*miasto*] poloszył [*Aleksander*] thamo mystrowszky [*posuit ibi ... magistratus*; poštáwił ftolec krolewski *HistAl* E5] y wszythky myastha okolyczne poddał yemu *HistAl* 1510 180.]

Cf **MISTERNY, MISTERSKI, MISTRZOW, MISTRZOWNY, MISTRZSKI**

IM